

## **JULKIS- JA YKSITYISALOJEN TOIMIHENKILÖLIITTO JYTY RY**

### **LUOTTAMUSMIESVAALIOHJEET**

Luottamusmiesjärjestelmä on yhteistoimintajärjestelmä, jonka tarkoitus on edistää virka- ja työehtosopimusten noudattamista, työnantajan ja viranhaltijan/työntekijän välillä syntyvien erimielisyyksien tarkoituksenmukaista, oikeudenmukaista ja nopeaa selvittämistä sekä työrauhan ylläpitämistä.

### **LUOTTAMUSMIESTEN ASETTAMINEN TYÖNANTAJAKOHTAISTA**

Luottamusmiehet asetetaan työnantajakohtaisesti. Toisin sanoen luottamusmies edustaa vain oman työnantajansa palveluksessa olevia JYTY:n jäseniä. Luottamusmiesten lukumäärästä ja tehtäväjaosta sekä siitä, mille toimialoille ja mihin hallintokuntaan, virastoihin, laitoksiin tai muihin toimintayksiköihin heidät asetetaan, sovitaan aina työnantajan ja henkilöstön edustajien välillä paikallisesti.

### **KUNNAT JA KUNTAYHTYMÄT**

### **JYTY JA KUNTA-ALAN UNIONI**

JYTY ja Julkisten ja hyvinvointipalvelujen liitto JHL muodostavat Kunta-alan unionin (KAU), joka on pääsopijajärjestö ja sopimusten allekirjoittajajärjestö. JYTY ja JHL toimittavat omat luottamusmiesvaalinsa. Kummallakin liitolla on jäsentensä asioita hoitamassa omat liittokohtaiset luottamusmiehensä. Työnantajan suhteen JYTY:n ja JHL:n luottamusmiehet ovat aina KAU:n luottamusmiehiä.

Kummankin liiton osalta paikalliset vaalitoimikunnat neuvottelevat työnantajan kanssa luottamusmiesten lukumäärästä, sijoituksesta ja ajankäytöstä. Perusteina ovat vaaliajankohtana kunnan tai muun yksikön koko, niissä harjoitettavan toiminnan luonne ja laajuus (kuten toimipaikkojen lukuisuus ja sijainti), sovellettavien virka- ja työehtosopimusten lukumäärä, käytössä olevat palkkausjärjestelmät ja palvelussuhdelajit ja JYTY:n jäsenmäärä.

## **PÄÄLUOTTAMUSMIES**

Pääluottamusmiehiä voi työnantajakohtaisesti olla useampiakin allekirjoittajajärjestöä kohden. Asiasta on aina neuvoteltava ja sovittava kunnassa/kuntayhtymässä. JYTY:n paikallisena neuvottelutavoitteena on saada työnantajakohtaisesti vähintään yksi JYTY:läinen pääluottamusmies.

Jos Kunta-alan unionille poikkeustapauksessa saadaan sovituksi työnantajakohtaisesti vain yksi Unionin pääluottamusmies, tulee JYTY:n ja JHL:n kesken sopia, kummasta liitosta hän on, ja että varapääluottamusmies on silloin Unionin toisesta liitosta. Samalla on mahdollista sopia pääluottamusmiehen vuorottelujärjestelmästä.

Pääluottamusmiehen asema eroaa luottamusmiehestä monella tavalla: työnantaja neuvottelee ensisijaisesti pääluottamusmiesten kanssa, ajankäyttö- ja tiedonsaantimahdollisuudet ovat paremmat, palkkio maksetaan pääluottamusmiehelle, pääluottamusmies valitaan usein myös yhteistoimintaedustajaksi ja pääluottamusmies edustaa työnantajakohtaisesti koko JYTY:läistä jäsenkuntaa.

## **LUOTTAMUSMIEHET**

Luottamusmiehiä valitaan niin monta kuin tarvitaan ja sovitaan. JYTY:n luottamusmies valitaan periaatteessa jokaiselle työpaikalle tai toimipisteeseen, jossa työskentelee JYTY:läisiä. Työpaikan kokoa ei ole määritelty, mutta yhden luottamusmiehen työnantajaa kohden saa aina asettaa, esim. sairaanhoitopiireissä tarvitaan luottamusmiehet erikseen keskushallintoon, sairaaloihin ja muihin työpisteisiin.

Kuntien siirtyminen seudulliseen ja alueelliseen yhteistyöhön on peruste neuvotella ao. kuntien luottamusmiesten määrästä ja sijoittamisesta.

## **VARALUOTTAMUSMIEHET JA VARAPÄÄLUOTTAMUSMIES**

Luottamusmiehillä valitaan aina myös varaluottamusmiehet. ”Vara” astuu ”varsinaisen” tilalle, kun työnantajalle tehdyn ilmoituksen mukaan ”varsinainen” on estynyt hoitamasta luottamusmiestehtäväänsä.

Myös pääluottamusmiehillä valitaan varat. On suositeltavaa, että varapääluottamusmieheksi valitaan ja nimetään joku luottamusmieheksi valituista.

## **KUNTIEN YHTEISET LUOTTAMUSMIEHET**

Kuntien seutu- ym. yhteistyön lisääntyessä on tullut mahdolliseksi asettaa kunnissa ja kuntayhtymissä yhteisiä ns. seudullisia luottamusmiehiä. Tämä vaatii sekä työnantajien että JYTY:n yhdistysten sopimusta asiasta.

Työnantajien kesken sovittava kustannusten jaosta ja työajan käytöstä.

Tarkempia tietoja saa tarvittaessa JYTY:n keskus toimistosta.

## **VAALIEN KÄYTÄNNÖN JÄRJESTÄMINEN**

### **VAALIKELPOISUUS**

Luottamusmiehehdokkaaksi voidaan asettaa työnantajan palveluksessa oleva JYTY:n jäsen, joka on antanut siihen suostumuksensa.

Jokaisella JYTY:n jäsenryhmällä on oikeus asettaa ehdokkaita luottamusmiesvaaleissa. Vaalitoimikunta huolehtii siitä, että ehdokkaiden määrä ja sijoitus toteutuvat neuvotellulla tavalla. Mikäli luottamusmiesten toimialue on rajattu, ehdokkaita asettavat vain sellaiset jäsenryhmät, joita valittavaksi tuleva luottamusmies edustaa.

Jäsenryhmällä tarkoitetaan esim. tietyn toimipaikan tai hallintokunnan piirissä olevaa jäsenistöä tai JYTY:n valtakunnallisten yhdistysten jäsenistöä.

Jäsenryhmä/ehdokka ilmoittaa suostumukset ehdokkaiksi vastuuyhdistyksen vaalitoimikunnalle sen ilmoittamaan päivään mennessä. Esityksestä tulee ilmetä ehdokkaan nimen lisäksi hänen virkansa/toimensa ja työpaikkansa, luottamusmiehen toimialue sekä suostumus luottamusmieheksi. Esitys ehdokkaasta on tehtävä kirjallisesti (liitteenä lomakemalli).

Henkilöstön edustajia valittaessa ja ehdokkaita asetettaessa kannattaa ottaa huomioon yhdistyksen edunvalvonnan kokonaisuus, mm:

tarkoituksenmukainen työnjako

vastuiden jakaminen

tiedonkulku

ajankäyttö

palkalliseen koulutukseen pääsy

kokemus ja elämäntilanne

tehtäviin valittujen motivaatio

jaksaminen.

## **ÄÄNIOIKEUS**

Äänivaltaisia luottamusmiesvaalissa ovat ne JYTY:n jäsenet, jotka ovat vaalin toimittamisajankohtana työnantajaan palvelussuhteessa. Myös eri syistä virkavapaalla tai työlomalla olevat, työllistetyt, osa-aikaiset ja määräaikaiset jäsenet ovat äänioikeutettuja.

Luottamusmiehen toimialue muodostuu niistä työpaikoista, työpisteistä ja/tai hallintokunnista, joissa työskentelevien jäsenten edustajaksi hänet valitaan.

## **VALINNAT**

JYTY:n luottamusmiesvaaleissa valitaan:

pääluottamusmies

varapääluottamusmies

luottamusmies/luottamusmiehet

varaluottamusmies/varaluottamusmiehet

Ehdokkaat pääluottamusmies-, luottamusmies- ja varaluottamusmiesvaalia varten asetetaan erikseen. Varapääluottamusmies on hyvä valita luottamusmiehiksi valittujen joukosta. – Luottamusmiesvaalit ovat enemmistövaalit eli eniten ääniä saaneet tulevat valituiksi.

## **VASTUUYHDISTYS**

Lähes jokaisessa kunnassa/ky:ssä toimii useampi JYTY:n jäsenyhdistys. Vastuuyhdistyksellä tarkoitetaan kunnassa toimivaa edustavinta, jäsenmäärältään suurinta JYTY:n yhdistystä. Pääsääntöisesti vastuuyhdistys on JYTY:n paikallisyhdistys.

Vastuuyhdistyksen tehtävänä luottamusmiesvaaleissa on koota kaikista muista työpaikalla toimivista JYTY:n yhdistyksistä edustaja(t) vaalitoimikuntaan.

## **PAIKALLINEN VAALITOIMIKUNTA**

Vaalitoimikunta toimii luottamusmiesvaalien toimeenpanijana ja siinä on JYTY:n eri jäsenryhmien edustus. Vaalitoimikuntana voi toimia myös vastuuyhdistyksen hallitus. Vaalitoimikunta sopii myös mahdollisten kustannusten jaosta JYTY:n yhdistysten kesken.

JYTY:n vaalitoimikunta selvittää työnantajan palveluksessa olevan JYTY:läisen jäsenistön. Työnantajan velvollisuutena on antaa tarpeelliset tiedot, esim. luettelo palveluksessa olevista JYTY:n jäsenistä. Yhdistyksen tehtävänä on selvittää itse maksavat ja euromääräisen jäsenmaksun maksavat JYTY:läiset jäsenet.

JYTY:n paikallinen vaalitoimikunta harkitsee tarvittavien luottamusmiesten määrän, toimialueet ja toimipisteet ottaen huomioon jäsenkunnan tarpeet. Sen jälkeen niistä on sovittava paikallisesti työnantajan kanssa.

Vaalitoimikunnan tehtävät:

luottamusmiesvaalin etukäteistiedotus (kaikilla JYTY:n jäsenillä oltava tieto asiasta)

luottamusmiestarpeen kartoitus

luottamusmiesvaalien ajan ja paikan määrittäminen

vaalitavan määrääminen

ehdokaslistan tarkistaminen

vaalin tuloksen julkistaminen ja siitä tiedottaminen

Luottamusmiesvaalien valmistelussa voi käyttää apuna:

- luottamusmiessopimusta, KVTES 2005-2007 VII luku, s. 110
- Jytyn Luottamusmiehen ABC 2005 - 2006 opasta

## **VAALIEN AJANKOHTA**

JYTY suosittaa vaalia pidettäväksi marraskuun loppuun mennessä. Tarkemmasta ajankohdasta päättävät vaalitoimikunnat. Ajankohta ja paikka tulee kuitenkin määrätä siten, että kaikilla JYTY:n jäsenillä on mahdollisuus osallistua niihin. Vaalit voidaan pitää myös työaikana ja työpaikalla siten kuin siitä paikallisesti sovitaan.

JYTY:n luottamusmiesten toimikausi on kaksi vuotta.

## **VAALITAVAT**

## **Sopuvaali**

Jos luottamusmiesvaalissa ehdokkaita on enintään sama määrä kuin on täytettäviä luottamusmiespaikkoja, vaalitoimikunta toteaa sopuvaalin syntyneen eikä varsinaisia vaaleja äänestyksineen silloin tarvita.

## **Vaalikokous**

Vaali voidaan toimittaa yleisessä vaalikokouksessa, joka on avoin kaikille äänioikeutetuille. Se on yksinkertaisempi ja yleisin tapa JYTY:n luottamusmiesvaalien suorittamiseksi.

Vaalikokouksesta on ilmoitettava vähintään 14 vuorokautta ennen vaalia työpaikkojen ilmoitustauluilla niin, että kaikilla ko. työnantajan palveluksessa olevilla JYTY:n jäsenillä on mahdollisuus saada tieto vaalikokouksen ajasta ja paikasta.

Jos luottamusmiesvalinnat aiotaan suorittaa yhdistyksen kokouksen yhteydessä, on huomioitava, että kaikkien JYTY:n jäsenten yhdistyksestä riippumatta on voitava osallistua luottamusmiesvaaliin.

## **Vaali erillisine äänestystilaisuuksineen**

Jos vaalikokousta ei järjestetä, suoritetaan luottamusmiesvaalit äänestyksineen siihen osoitetuilla äänestyspaikoilla lippuäänestyksenä. Äänestyksen aikana pitää vähintään kahden vaalitoimikunnan jäsenen olla läsnä. Äänestyspaikalla tulee olla nähtävillä ehdokaslista sekä lista äänioikeutetuista.

Täytetty äänestyslippu leimataan ja äänioikeuden käyttämisestä tehdään merkintä vaaliluetteloon. Vaalipaikkojen vaalilautakunnat toimittavat avaamattomat vaaliurnat, vaalipöytäkirjat ja käyttämättömät äänestysliput vaalitoimikunnalle tuloksien laskemista varten.

## **Postiäänestys**

Postiäänestystä käytettäessä on jäsenille selvästi tiedotettava menettelytavoista.

## **Kustannukset**

Yhdistykset vastaavat luottamusmiesvaaleista syntyvistä kustannuksista.

## **VAALITULOKSEN MÄÄRÄYTYMINEN**

Luottamusmiensvaalit ovat enemmistövaalit. Se tarkoittaa, että henkilöt tulevat valituiksi saamiensa äänimäärien mukaisesti.

## **VAALITULOKSESTA ILMOITTAMINEN**

Vaalitoimikunta vahvistaa ja ilmoittaa vaalien tuloksen viivyttämättä työpaikkojen ilmoitustauluilla. Valituista JYTY:n luottamusmiehistä tehdään aina kirjallinen ilmoitus:

- 1) työnantajalle ja
- 2) JYTY:n aluetoimistoon oheisella lomakkeella.

Luottamusmiehellä on sopimuksessa mainitut etuisuudet vasta työnantajan saatua ilmoituksen valinnasta ja toimikaudesta.

JYTY:n valituista luottamusmiehistä on aluetoimistoon tehtävä ilmoitus aina vaikka entinen luottamusmies jatkaisi edelleen. Poistoilmoitus tehtävänsä päättäneistä luottamusmiehistä on myös tehtävä. Jos luottamusmies vaihtuu kesken kauden, hänestä tehdään aina kirjallinen ilmoitus sekä työnantajalle että KVL:n aluetoimistoon. Silloin ilmoitetaan myös rekisteristä poistettava entinen luottamusmies.

Ainoastaan näin rekisterimme pysyvät ajan tasalla ja luottamusmiehet saavat postinsa! Sähköpostiosoitteiden ilmoittaminen on myös erittäin tarpeellinen tieto.